

Poučna in vesela ekskurzija

Obisk švedskega združenja lastnikov gozdov v Sloveniji, zelenih dolinah in hribovju

Pobudo za strokovno ekskurzijo je dal slovenski predsednik države, ko je leta 1999 obiskal Švedsko. Takrat je bila na Švedskem majhna država nekje daleč v Evropi za nekaj dni deležna velike medijske pozornosti. Že takrat smo opazili, da imamo veliko skupnega. Tako Slovenija kakor tudi Švedska sta z okoli 60-odstotnim deležem gozdov pretežno gozdnati državi. Na podeželju je še v obeh državah živ tradicionalen način gozdarjenja: oglarjenje, star način poseka, spravilo lesa po drčah, plavljenje lesa in splavarjenje. Hkrati z danes zelo mehanizirano gozdno proizvodnjo posvečamo oboji veliko pozornost zgodovini gozdov in gozdarstva. K vsemu lahko dodamo še velik interes za sonaravni pristop pri gojenju gozdov, ki je bil tudi motiv za naš obisk.

Imeli smo srečo, ko smo se s pomočjo slovenske ambasade v Stockholmu povezali z Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani, z Oddelkom za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire oz. z mag. Darijem Krajčičem. Mag. Krajčič je organiziral in vodil prelepo ekskurzijo, ki je bila od prvega do zadnjega trenutka zapolnjena s prelepimi doživetji.

Na poti proti severu (z letališča Brnik, op. prev.) smo vozili skozi prelepe vasi, kot sta na primer Luče in Solčava. V nasprotju z našimi dotedanjimi predstavami o vzhodni Evropi smo bili veseli in presenečeni, ko smo na poti videli čiste in skrbno urejene hiše ter kmetije. Povsod smo imeli vtis razvoja in napredka, ki se je odražal predvsem v veliko bolj pogostih novogradnjah kot na našem (švedskem) podeželju, občutili smo duh razcveta in blaginje. Prispeli smo v prelepo Logarsko dolino. Dobro predstavo je nudil sprehod po gozdni učni poti. Dobili smo prve vtise in osnove za razumevanje slovenskega gozdarstva in njegove zgodovine, saj smo videli med drugim tudi gozdarsko kočo in drčo za spravilo lesa. Odlična je bila tudi pogostitev s požirkom domače pijače (borovničevce), pršutom in savinjskim želodcem. Zvečer smo imeli ob zvoku citer družabni večer s prodekanom za področje gozdarstva na Biotehniški fakulteti, dr. Igorjem Potočnikom.

Naslednji dan smo namenili obisku naših dragih kolegov, slovenskih lastnikov gozdov, ki smo jih obiskali na krožni poti po čudoviti panoramski cesti. Na kmetiji Perk (kjer nas je vodil g. Alojz Lipnik, ZGS OE Nazarje) smo videli do sedaj najlepši in najbolj produktiven sestoj, v katerem se gospodari na prebiralni način, in sicer jelko, bukev in smreko z jelko kot

najaktivnejšim partnerjem. Pred seboj smo imeli sliko, ki bi je bil vesel vsak gozdarski učbenik. Razvila se je intenzivna diskusija o predstavljeni metodi gospodarjenja z gozdnim sestojem. V naših gozdovih imamo ostrejšo klimatske razmere in revnejša tla. Prav tako nimamo jelke, ki je močno sencovzdržna drevesna vrsta. Razpravljali smo tudi o ekonomiki kmetije, ki obsega gozdarsko, kmetijsko, turistično in druge komponente.

Na primerih kmetij vzdolž prelepe panoramske ceste sta nam g. Lipnik in ga. Marija Sodja-Kladnik predstavila tudi sistem gozdnogospodarskega načrtovanja in urejanja gozdov, kar nas je še posebej zanimalo. Pogovor je tekkel o razlikah na tem področju med obema državama. Praktično demonstracijo kmečkega turizma oz. njegove najboljše plati, dobre malice in kosila iz samih domačih jedi, smo občutili na kmetijah Žibovt in Govc. Kmetije vlagajo v nove turistične zmogljivosti, najpomembneje pa je, da so na podeželju polni optimizma, ki ga na našem (švedskem) podeželju pogrešamo.

Večer smo preživeli z dvema pomembnima predstavnikoma razvijajočega se sodelovanja med lastniki gozdov (g. Toni Breznik, vodja OE ZGS Nazarje, in g. Gusti Lenar, direktor Logarske, d. o. o.). Seznanila sta nas z organizacijo in nalogami Zavoda za gozdove in Logarske, d. o. o. Zelo zanimiv je pristop Logarske, d. o. o., do vključevanja lastnikov posesti v razvoj celotne regije. Predstavitev je bila za nas zelo zanimiva, ker smo člani enega od vodilnih švedskih združenj lastnikov gozdov (Mellanskog), ki se hkrati uvršča med največje švedske izvoznike žaganega lesa.

Dan, ko smo bili na obisku v poključkih gozdovih nad Bledom, kjer nas je vodil gospod Janez Petkoš z GG Bled, je bil še posebej navdušujoč. Nismo se mogli upreti občutku zavisti, ko smo opazovali prelepe sestoje smreke in jelke. V spominu nam bo ostal zanimiv pogovor o najboljših načinih obnove mogočnih, zrelih sestojev. Majhna barja, ki smo jih srečali na Pokljuki, so bila videti kot darila iz naše mrzle severne tajge. Prav tako ne bomo pozabili dobrega slovenskega kosila pod velikim drevesom na Blejskem gradu, z edinstvenim razgledom na otok s cerkvico sredi sončnega jezera tam daleč spodaj.

V območni enoti ZGS Kočevje smo preživeli zanimiv dan z gospodom Bojanom Kocjanom. Na nas sta naredili še posebno globok vtis zapuščeni in poru-

šeni vasi Pugled in Žiben, ki ju ponovno osvaja gozd. Spoznali smo košček žalostne zgodovine 20. stoletja. Upajmo, da bo Evropi v okviru EU naslednje stoletje bolj naklonjeno.

V posebno veselje nam je bil sprehod skozi pragozd na Kočevskem, ki je že več kot 100 let proglašen za naravni rezervat. Za evropsko gozdarsko znanost je že sedaj izrednega pomena, v bodoče pa mu bo zaradi tako dolge tradicije pomen samo še rasel. Prav tako smo bili veseli obiska "kraljice Roga", 52 m visoke jelke, ki je približno dvakrat višja od naših odraslih dreves. Do več kot 500 let stare kraljice, ki je še vedno zelena in vitalna, smo čutili globoko spoštovanje. Po obisku pri kraljici smo bili ravno prav razpoloženi za večerjo v prelepem okolju gradu Otočec.

Pred vrnitvijo na letališče smo preživeli nekaj lepih uric v edinstvenem hrastovem pragozdu, Krakovskem pragozdu, ki nam ga je predstavil g. Niko Rainer iz OE ZGS Brežice. Kot po navadi se je veliko vprašanj nanašalo na posebno ekologijo in sobivanje dreves, zelišč in živali v prelepem pragozdu ter tudi na fenomen ohranitve pragozda sredi tako intenzivno obdelovanega kmečkega okolja.

In končno še en višek naše ekskurzije, obisk samostana Pleterje, ki je vključeval tudi kratek pogovor s priorjem. Ponovno smo začutili duh zgodovine. Dva glavna proizvoda samostana, vino in sir, ki smo ju v srednjeveški slovenski vasi (muzej na prostem) dolgo in pazljivo okušali, sta napravila tako enkratno vzdušje, da smo se le stežka in z zamudo odpeljali proti domu.

Vsi udeleženci ekskurzije brez izjeme smo ob slovesu čutili, da so bili Slovenija, njeni ljudje in gozdovi velika izkušnja, ki jo bomo težko pozabili. Prav pri vseh slovenskih gozdarjih, ki smo jih srečali, smo začutili posebno toplino, kar nam je dajalo občutek pripadnosti skupni družini. Vedno nas bosta povezovala naša ljubezen in navdušenje nad zelenimi gozdovi. Z brezhibnim načrtovanjem in vodenjem s strani našega novega prijatelja Darija Krajčiča smo dobili občutek, da smo v nekaj intenzivnih dneh imeli priložnost videti najbolj značilne predele Slovenije. Če to ne drži, se bomo kmalu vrnili.

Henning Hammilton
(prevod: Janez Krč)

Društvene vesti

Gozdarska ekskurzija v Švici

DIT gozdarstva Novo mesto je v lanskem oktobru pripravilo strokovno ekskurzijo v Švico z namenom, da bi spoznali posledice rušilnega orkana Lothar iz leta 1999 ter videli sanacijo škod, ki jih je povzročil.

S pomočjo profesorja dr. Jurija Diacija z Biotehniške fakultete v Ljubljani smo navezali stike z raziskovalnim inštitutom WSL (Eidg. Forschungsanstalt für Wald, Schnee und Landschaft) iz Birmensdorfa pri Zürichu. Naš vodič po švicarskih gozdovih v kantonu Aargau je bil dr. Anton Bürgi, ki je sodelavec omenjenega inštituta. Na inštitutu se ukvarjajo z okoljskimi in trajnostnimi raziskavami z motom: *Raba, oblikovanje in zaščita bližnjega naravnega življenjskega okolja* (<http://www.wsl.ch>).

Gozdovi v revirju BWW

Ekskurzija je potekala v gozdovih v okolici mesta Bremgarten, ki leži ob reki Reuss približno 20 km zahodno od Züricha. Okoliški gozdovi spadajo v revir, ki se imenuje po krajih Bremgarten, Wohlen in Waltenschwil (BWW). Revir meri 895 ha ter vključuje gozdove, ki se nahajajo v treh oblikah lastništva.

Največjo površino, 676 ha, zajemajo vaški (mestni) gozdovi omenjenih krajev. Zasebni gozdovi merijo 190 ha in se nahajajo predvsem v okolici krajev Wohlen in Waltenschwil. Zvezni oz. državni gozdovi okrog vojašnice Bremgarten merijo le 29 ha.

Geografsko delijo gozdove na zgornji gozd in spodnji gozd. Zgornji gozd zajema dve tretjini omenjene gozdne površine na gričevju s 390 do 470 m nadmorske višine. Značilna geološka zgradba ter oblikovitost površja z različnimi morenskimi nasipi sta rezultat delovanja in umika wurmskega ledenika, ki je dobil ime po reki Reuss.

Spodnji gozd na nadmorski višini med 360 in 390 m leži ob reki Reuss, na prodnatih terasah, ki so nastale z rečnimi nanosi po umiku ledenika. Zaradi izkoriščanja gramoza je bilo v zadnjih 25 letih posekano okrog 24 ha površin, ki so bile po prenehanju izkoriščanja spet pogozdene.

Večji del omenjenih gozdov fitocenološko uvrščajo med tipične gozdove bukve z dišečo perlo in gozdno bekico. Na prehodu med morenskimi nasipi in prodnatimi terasami najdemo mešane gozdove bukve, jesena